

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศไทยรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๓๘/๕๖ | ๑ - ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ยุทธศาสตร์จีน ปี ๒๐๑๓

ยุทธศาสตร์ของจีนในปี ๒๐๑๓ คือ การสร้างสมรรถนะในการต่อกรกับแสนยานุภาพทางทหารตามแบบแผนของสหรัฐฯ ที่ไม่ใช่กำลังอาวุธนิวเคลียร์ โดยรัฐบาลจีนขณะนี้จะเน้นหนักเรื่องการพัฒนาาระบบอาวุธซึ่งใช้เป็นเครื่องป้องปรามในการต่อกรกับระบบอาวุธตามแบบแผนของสหรัฐฯ เช่น เทคโนโลยีอาวุธเพื่อ “การปฏิเสธไม่ให้เข้าพื้นที่” (anti-access/area-denial) หรือเทคโนโลยี “การต่อต้านการแทรกแซง” (counter-intervention operations) ที่ออกแบบมาเพื่อปกป้องคุ้มครองแนวชายฝั่งของจีนและในกรณีเกิดสงครามในไต้หวัน อาทิ ขีปนาวุธนำวิถีติดหัวรบธรรมดาแบบพิสัยใกล้และแบบพิสัยกลาง อาวุธเพื่อการตอบโต้ทางอวกาศ และสมรรถนะด้านไซเบอร์สเปซ....

สภาพแวดล้อมภายนอกอันมีเสถียรภาพและสันติภาพมีความสำคัญต่อการพัฒนาของจีน เนื่องจากการพัฒนาและความรุ่งเรืองของจีนถือเป็นโอกาสอันยิ่งใหญ่ในการก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจทางทหาร ศักยภาพของจีนที่จะท้าทายการเป็นผู้นำของโลกอย่างสหรัฐฯ เป็นสิ่งที่สามารถเป็นไปได้ เนื่องจากจีนมีความเจริญทางเศรษฐกิจและมีแรงจูงใจทางการทหารทำให้สามารถเป็นคู่แข่งที่สำคัญยิ่งกว่าปรปักษ์อื่นใดที่สหรัฐฯ เคยประสบมา จากรายงานที่รัฐสภาสหรัฐฯ กำหนดให้กระทรวงกลาโหมต้องจัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปีนับตั้งแต่ปี ๒๐๐๐ เป็นต้นมา ที่มีชื่อว่า รายงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา: พัฒนาการทางการทหารและทางด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี ๒๐๑๓ (Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China, 2013) ได้กล่าวว่า ความสนใจในเชิงยุทธศาสตร์ของจีน ในปี ๒๐๑๓ ประกอบด้วย การสร้างสมรรถนะในการต่อกรกับแสนยานุภาพทางทหารตามแบบแผนของสหรัฐฯ ที่ไม่ใช่กำลังอาวุธนิวเคลียร์ โดยจีนกำลังยกระดับสมรรถนะของกองทัพเพื่อให้อำนาจการสู้รบและเอาชนะเข้าศึกในความขัดแย้งทางทหารระดับภูมิภาค รวมถึงเตรียมพร้อมสำหรับรับมือกับความขัดแย้งในช่องแคบไต้หวันซึ่งเป็นจุดสำคัญที่สุดในการลงทุนทางทหารของจีน

ปัจจุบันภัยคุกคามต่อผลประโยชน์แห่งชาติของจีน ได้แก่ การช่วงชิงดินแดนระหว่างจีนกับฟิลิปปินส์ เวียดนาม และญี่ปุ่น ซึ่งจีนมองว่าสหรัฐฯ เป็นตัวแสดงที่มีฐานะครอบงำทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก และจีนมองว่าการที่สหรัฐฯ ดำเนินการปรับสมดุลใหม่ (rebalancing) ในเอเชียเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดในยุคสงครามเย็นและมุ่งปิดล้อมการก้าวผงาดของจีน หากพิจารณาจากรายละเอียดของรายงานในส่วนระบบอาวุธต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักคิดทางการทหารของจีนจะพบว่า มีลักษณะอนุรักษ์นิยม ซึ่งรัฐบาลจีนในขณะนี้กำลังเน้นหนักเรื่องการพัฒนาาระบบอาวุธที่ใช้เป็นเครื่องป้องปรามในการต่อกรกับระบบอาวุธตามแบบแผนของสหรัฐฯ เช่น เทคโนโลยีอาวุธ

เพื่อ “การปฏิเสธไม่ให้เข้าพื้นที่” (anti-access/area-denial) หรือเทคโนโลยี “การต่อต้านการแทรกแซง” (counter-intervention operations) โดยออกแบบมาเพื่อปกป้องคุ้มครองแนวชายฝั่งของจีนและในกรณีเกิดสงครามในไต้หวัน เทคโนโลยีดังกล่าวประกอบด้วย ขีปนาวุธนำวิถีติดหัวรบธรรมดาแบบพิสัยใกล้และแบบพิสัยกลาง จรวดร่อนเพื่อการโจมตีภาคพื้นดินและการต่อต้านเรือผิวน้ำ อาวุธเพื่อการตอบโต้ทางอวกาศ และสมรรถนะด้านไซเบอร์สเปซทางการทหาร

“สงครามไซเบอร์” ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน: เริ่มจากการที่จีนและสหรัฐฯ ต่างกำลังชิงชัยกันเพื่อความเป็นเอกภิมหาอำนาจในแวดวงไซเบอร์ที่ไม่เคยมีการสำรวจบุกเบิกมาก่อน สงครามไซเบอร์จึงได้เปิดฉากขึ้น ความมั่นคงในโลกไซเบอร์เป็นปัญหาสำคัญของรัฐบาลสหรัฐฯ และกล่าวว่า สหรัฐฯ มองว่าจีนต้องมีความรับผิดชอบในการต่อต้านพวกลักลอบเจาะข้อมูลไซเบอร์ที่มีฐานปฏิบัติการบนแผ่นดินจีนและควรมีปฏิบัติการเพื่อควบคุมสเปซตัวฉกาจเหล่านี้ รวมถึงควรให้เกิดข้อตกลงว่าด้วยการจารกรรมทางไซเบอร์ขึ้นมา “รัฐบาลของชาติใดก็ตามต้องเป็นผู้รับผิดชอบเมื่อเกิดมีการโจมตีทางไซเบอร์จากภายในเขตพรมแดนของพวกเขา” การรับมือกรณีความมั่นคงทางอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่กำลังเพิ่มความสำคัญมากขึ้น ดังนั้น หน่วยข่าวกรองของสหรัฐฯ จึงมีปฏิบัติการในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากบริษัทอินเทอร์เน็ตชั้นนำของโลกทั้งหลาย โดยปฏิบัติการดังกล่าวมีชื่อว่า โปรแกรม “ปริซึม” (PRISM) ซึ่งเป็นกลไกที่ทำให้รัฐบาลสหรัฐฯ สามารถเข้าถึงข้อมูลของเว็บไซต์บริษัทต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นกูเกิล (Google) ไมโครซอฟท์ (Microsoft) ยาฮู (Yahoo) เฟซบุ๊ก (Facebook) เอโอแอล (AOL) แอปเปิล (Apple) หรือ พัลทอล์ก (Paltalk) โปรแกรมปริซึมจะอำนวยความสะดวกในการเสาะหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งตั้งอยู่นอกสหรัฐฯ การปฏิบัติการดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับตรวจสอบของศาลยุติธรรม

สำหรับจีนมีการใช้โปรแกรมเพื่อทำการสกัดกั้นเว็บไซต์เครือข่ายสังคม เว็บไซต์ข่าว และเว็บไซต์ทางการเมืองรายใหญ่ๆ ที่เรียกว่าเป็นการสร้าง “กำแพงไฟร์วอลล์ยักษ์ใหญ่ของประเทศจีน” (Great Firewall of China) เว็บไซต์ยอดนิยมซึ่งมีฐานอยู่ในสหรัฐฯ ที่ถูกรัฐบาลจีนใช้โปรแกรมสกัดกั้นจนใช้งานตามปกติไม่ได้ ได้แก่ Facebook และ YouTube ปฏิบัติการนี้จะช่วยปกป้องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของพลเมืองชาวจีนไม่ให้รัฐบาลสหรัฐฯ ได้รับข้อมูลอันเป็นประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ การทหาร และกิจการรัฐบาล โปรแกรมปริซึมของสหรัฐฯ และกำแพงไฟร์วอลล์ยักษ์ใหญ่ของจีนเป็นสัญญาณบ่งบอกถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในการแข่งขันกันพัฒนาอาวุธทางอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต

สภาพการณ์ทางยุทธศาสตร์จีนในเอเชีย ความหมายทาง

ยุทธศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่: เนื่องจาก “ญี่ปุ่น” เป็นปรปักษ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนมาตลอดและเป็นเป้าหมายของยุทธศาสตร์ปักหมุดของสหรัฐฯ และเป็นองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงอันสำคัญภายในกลุ่มพันธมิตรในเอเชียที่มุ่งประจันหน้ากับจีน ทำให้ปัจจุบันยุทธศาสตร์ว่าด้วยจีนของญี่ปุ่น คือ ยุทธศาสตร์ที่จะผลักดันจีนจากการรวมกลุ่มทางการค้าในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิก ที่มี ๒ แบบ คือ “ความตกลงหุ้นส่วนภาคพื้นแปซิฟิก” (Trans Pacific Partnership: TPP) ที่กีดกันจีนออกไป เนื่องจากมีสหรัฐฯ เป็นผู้นำ และการรวมกลุ่มทางการค้าแบบ “ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค” (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ซึ่งจีนสนับสนุนอยู่และญี่ปุ่นกำลังทำให้หมดบทบาทความสำคัญลง ประเทศที่ ๒ คือ “อินเดีย” ที่เป็นคู่ค้าใหญ่ที่สุดของจีนในเอเชียใต้และจีนเป็นคู่ค้าใหญ่อันดับ ๒ ของอินเดีย ส่งผลให้จีนให้ความสำคัญแก่อินเดียสูงมาก แต่จีนและอินเดียมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ของเขต “ลาดัค” (Ladakh) อาณาบริเวณที่อยู่ระหว่างแคว้นชัมมูและแคชเมียร์ของอินเดียบกับทิเบตและซินเจียงของจีน ทำให้จีนและอินเดียบาดหมางกัน ประกอบกับอินเดียเป็นอาณาบริเวณซึ่งสหรัฐฯ ตัดสินใจที่จะ “ปักหมุด” และดำเนินนโยบายการต่างประเทศรอบๆ หลักหมุดนี้ ทำให้แม้นายกรัฐมนตรีลี เค่อเฉียง ของจีนจะให้ความสำคัญแก่อินเดียมากแค่ไหน แต่ถูกบดบังจากความตึงเครียดทางชายแดนในลาดัคและการค้าทวิภาคี ประเทศที่ ๓ คือ “เกาหลีเหนือ” ที่หากมองจากด้านภูมิรัฐศาสตร์จะพบว่า การคุกคามที่มาจากเกาหลีเหนือจะผ่านทางเกาหลีทุกครั้ง จีนจึงถือว่าคาบสมุทรเกาหลีเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่จีนต้องป้องกันไม่ให้มหาอำนาจใดมายึดครองเพราะจะเป็นภัยโดยตรงต่อจีน ทำให้เกาหลีเหนือกลายเป็นรัฐกั้นชนให้จีนในการป้องกันการคุกคามจากสหรัฐฯ และมหาอำนาจอื่นๆ ปัจจุบันจีนพยายามเกลี้ยกล่อมให้เกาหลีเหนือยุติการทดสอบนิวเคลียร์และซีปนาวุธ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การกำจัดโปรแกรมอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลี

เหนือ ประเทศสุดท้ายคือ “ปากีสถาน” ที่เป็นคู่ค้าตลอดกาลของจีน และเป็นความสัมพันธ์ที่โดดเด่นที่สุดเป็นเพื่อนบ้านที่ดีและเป็นมิตรที่ที่รัฐบาลจีนได้ให้ความช่วยเหลือแก่ปากีสถานในหลายๆ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจและการทหาร ส่วนรัฐบาลปากีสถานก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่จีนในเรื่องการผลักดันจีนให้สร้างความสัมพันธ์กับโลกมุสลิม

นโยบายของสหรัฐฯ ต่อจีนในปี ๒๐๑๓ พบว่า พลวัตจีน-สหรัฐฯ ที่ในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ มากมายเกิดจากยุทธศาสตร์ “ปักหมุด” ของสหรัฐฯ ที่เน้นหนักอยู่ที่เอเชีย และการที่สหรัฐฯ หนุนหลังญี่ปุ่นในกรณีพิพาทดินแดนหมู่เกาะเตี้ยอิวี่/เซงกา กู รวมถึงความเห็นต่างกันในเรื่องที่สหรัฐฯ ขยายอาวุธให้แก่ไต้หวันและความตึงเครียดในทะเลจีนตะวันออก ซึ่งทั้งหมดเป็นปัจจัยที่ทำให้ความสัมพันธ์จีน-สหรัฐฯ อยู่ในภาวะปั่นป่วน ยุทธศาสตร์ “ปักหมุด” ในเอเชีย หรือ “การปรับสมดุลใหม่” เป็นตัวกำหนดทิศทางนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ โดยประธานาธิบดีบารัค โอบามา ได้ประกาศว่าจะไม่ตัดงบประมาณทางการทหารในภูมิภาคนี้และจะกระชับความสัมพันธ์กับเกาหลีใต้และญี่ปุ่นทั้งด้านการทหารและความมั่นคงเพื่อโต้ตอบการคุกคามทางอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือและโต้ตอบความแข็งแกร่งของจีนในการอ้างสิทธิหมู่เกาะต่างๆ ในทะเลจีนทั้ง ๒ แห่ง ดังนั้น การเดินทางมาทวีปเอเชียของนายโอบามา รวมถึงการเยือนพม่า ในปลายปี ๒๕๕๕ ล้วนเป็นสัญญาณที่จีนไม่อาจนิ่งนอนใจต่อการรุกคืบเข้าสู่ภูมิภาคนี้ของสหรัฐฯ ทางที่ดีที่สุดของจีนคือ การผ่อนคลายความกดดันทางภูมิรัฐศาสตร์ของจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออก และผ่อนคลายความตึงเครียดจากปัญหาไต้หวัน โดยหันมาเลือกดำเนินวิถีการโน้มน้าวสหรัฐฯ ให้เห็นดีเห็นงามว่าจีนมีประโยชน์ในเชิงภูมิรัฐศาสตร์และดำเนินการเคลื่อนไหวในเชิงมุ่งสร้างความปรองดองกับสหรัฐฯ ให้มากขึ้น...

ข้อมูลอ้างอิง

- <http://www.manager.co.th>
- <http://www.apecthai.org>
- <http://www.thaizhong.org>

